

АРХІТЕКТУРНІ ПАМ'ЯТКИ УМАНІ

(Бібліографічний огляд літератури)

Від сьогодні, ласкава Умань,
Скільки житиму бранець твій...
В. Симоненко

Україна неймовірно багата на пам'ятки, які належать до прадавніх часів. Ці пам'ятки є свідками формування української нації. Наші обдаровані предки споруджували їх, щоб утілити народні мистецькі ідеали.

Умань ... Для кожного жителя нашого міста це слово майже святиня. Ми живемо у місті, яке має не тільки багатющу історію, а славне й донині. Ми маємо пам'ятки архітектури та історії не тільки українського, а й світового рівня. Архітектура Умані пережила епохи і була свідком багатьох історичних подій. Як кожна людина має свою біографію, так і споруди нашого міста мають свою історію створення.

В Умані до цього часу збереглося багато стародавніх будівель, вулиць, кварталів, ратуша й торговельні ряди (1780 р.) та Успенський костюл (1826 р.) збудовані за проектом архітектора Тетінгера, які включені до надбань національної історичної спадщини і об'єднані в державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань». Окрасою міста стали будинки, побудовані в кінці XIX – на початку XX століття за проектами київських та одеських архітекторів. Заслуговує на особливу увагу будівля головного корпусу Педагогічного університету ім. Павла Тичини (в минулому – будинок Міської управи), побудована в 1912 році акціонерним товариством домовласників як прибутковий будинок. Гордість Умані – Уманський національний дендрологічний парк «Софіївка» Національної академії наук України – шедевр садово-паркового мистецтва кінця XVIII століття. Автором і керівником усіх будівельних робіт Софіївки був польський інженер Людвіг Метцель.

Умань – це перш за все архітектурні пам'ятки, мистецькі здобутки людського генія, що надають нашому містечку своєрідного забарвлення, великої оригінальності і неповторної краси.

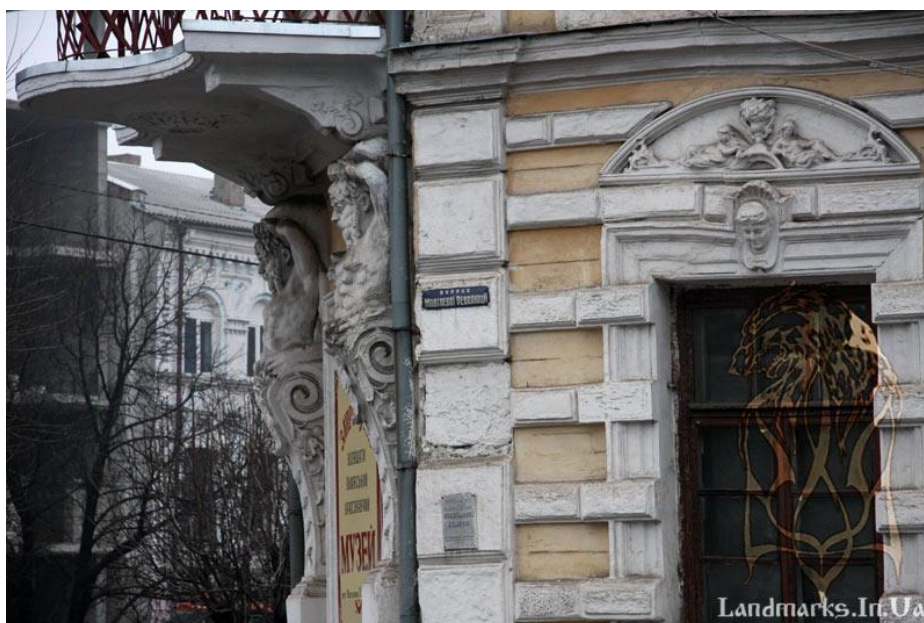
Пам'ятки історії та культури – це не лише естетична насолода і пізнання. За законом життя, нація гине разом із загибеллю її духовної спадщини. Тому ми не маємо права забувати історію, бо «Хто не знає минулого, той не вартий майбутнього».

Свято-Миколаївський собор

**Уманська центральна міська бібліотека
(колишній готель « Європа »)**

**Уманська центральна міська бібліотека
(колишній готель « Європа »)**

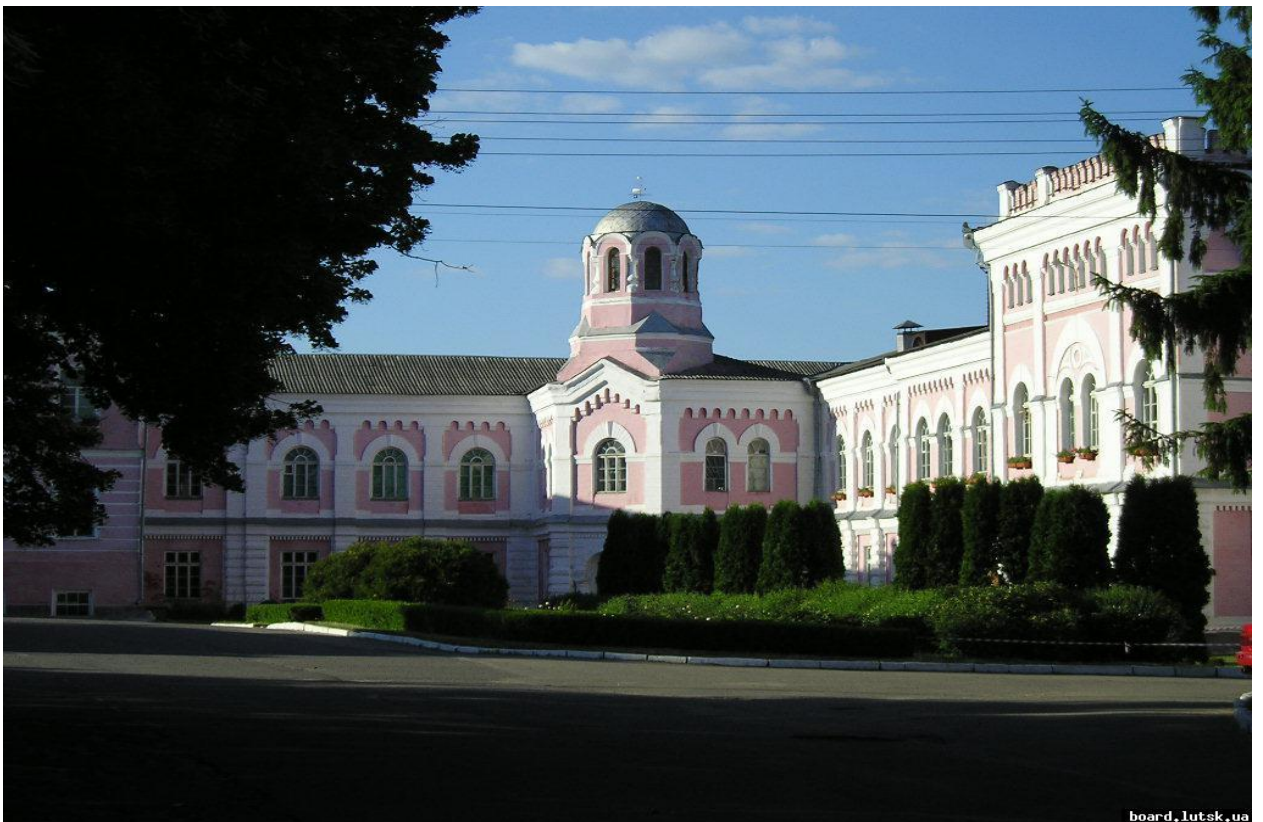
**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(колишня Міська управа)**

**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(колишня Міська управа)**

Вулиця Жовтневої революції, 18. До червня 1914 року в будинку знаходилося семикласне жіноче комерційне училище Е. В. Браїловської

**Уманський національний університет садівництва
(колишнє Головне училище садівництва)**

**Швейна фабрика
(колишній готель «Брістоль»)**

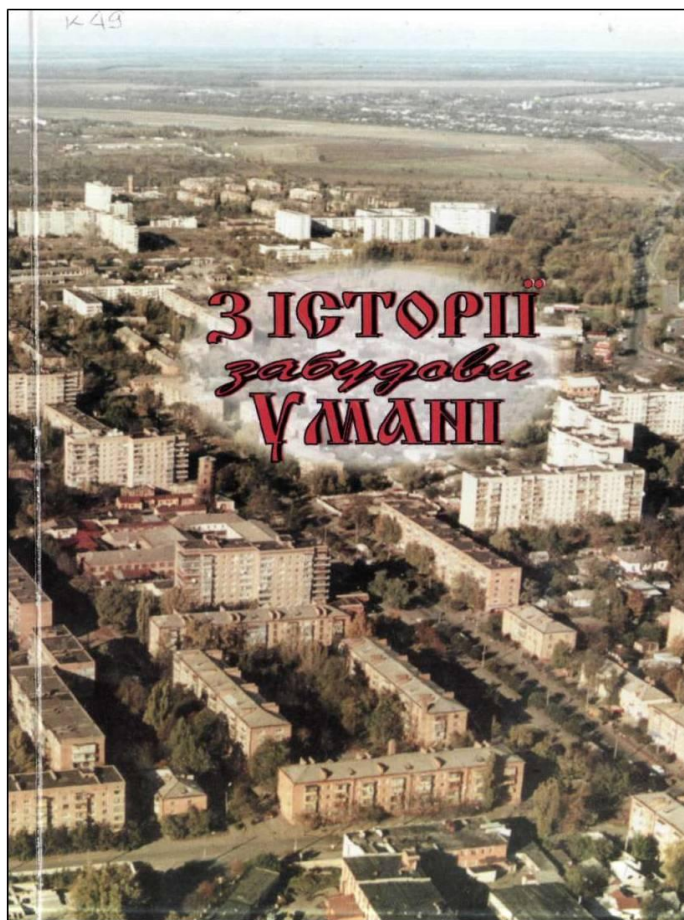
**Швейна фабрика
(колишній готель «Лондон»)**

**Міська картинна галерея
(колишній костюл Успіння Богородиці)**

**Один з найстаріших будинків Умані
(вул. Садова)**

Клименко, П. Р. З історії забудови Умані : (від давнини до сьогодення в забудові рідного міста) / П. Р. Клименко. – Умань : [Алмі], 2006. – 143 с. – Бібліогр.: с. 143.

Любимо ми своє місто – з його легендами і скарбницями старовини, затишком і характером давніх і новітніх будинків, силуетом зелених схилів та спільними сподіваннями ...

Книга пропонує короткі дані з історії забудови міста Умані, суспільно-економічного стану, який є основою містобудування, свідомо випускаючи історію бурхливих, часто трагічних громадсько-політичних та військових подій у місті.

Публікація вміщує схеми та ескізи забудов, проекти перебудов від давнини до сьогодення в забудові міста Умань.

Матеріал книги охоплює період від витоків заснування міста, до складного і цікавого шляху його розвитку з руйнуваннями і відбудовами Умані.

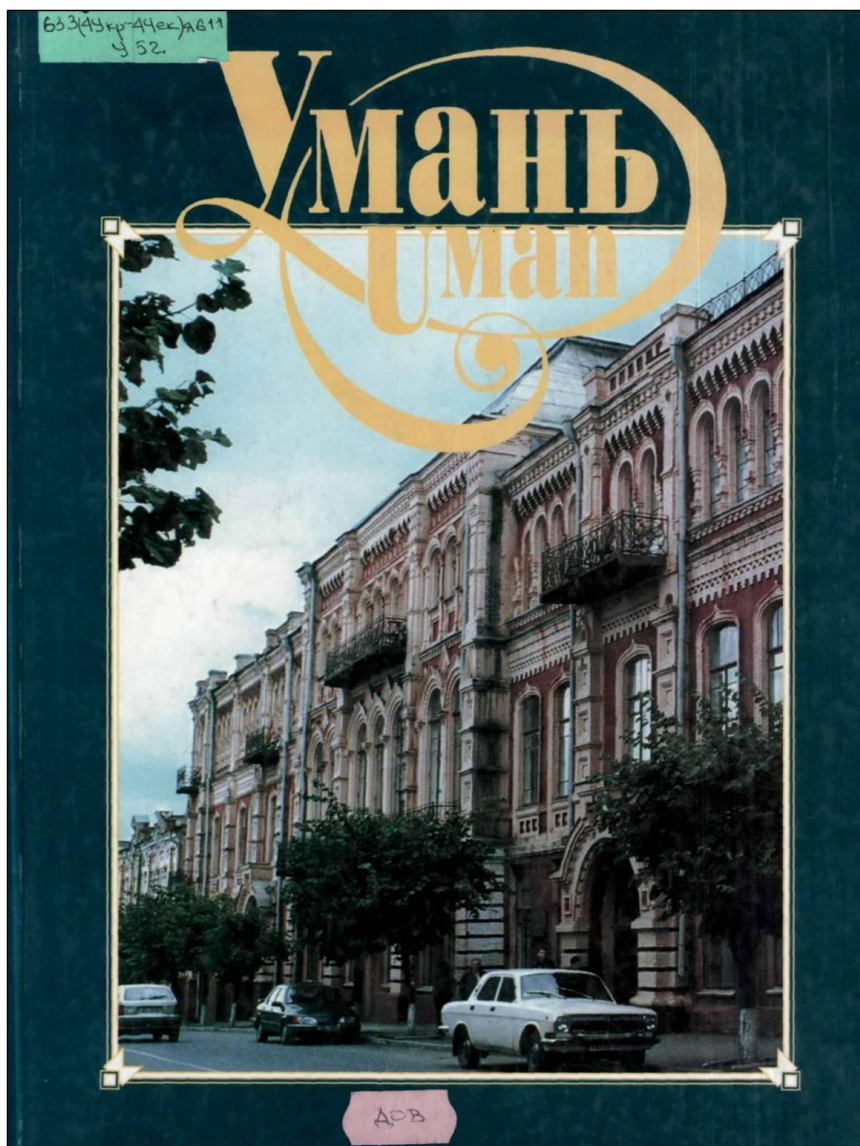
Автор Клименко Петро Романович – член Національної спілки архітекторів України, в 1972–1994 рр. – головний архітектор м. Умані.

Нечаїв, С. Стара Умань / Станіслав Нечаїв. – Умань : [б. в.] 1996. – 32 с.

В Умані збереглася понад сотня пам'яток історії та архітектури. Час милостивий до будівель кінця 19-го початку 20-го століть. Більшість їх зустрічає вас у центрі міста.

У книжці зібрані старі фотографії, переважно з власної колекції автора, які відтворюють старий образ славного стародавнього українського міста.

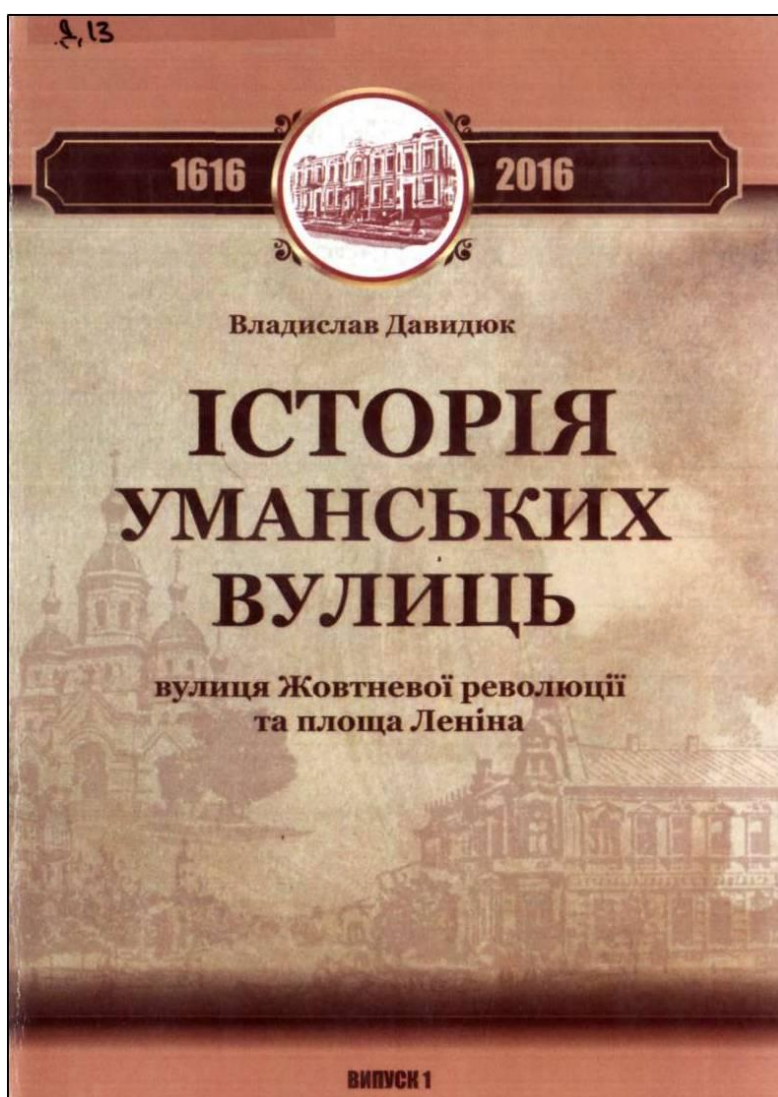

Умань : [фотоальбом] / авт. тексту Ю. І. Бодров ; авт. фотоіл. В. А. Копотун. – К. : Мистецтво, 1999. –112 с. : іл.

Умань – місто з багатою історичною спадщиною. Нині – це одне з найкрасивіших і наймальовничіших міст, особливий колорит якого виявляється у тісному переплетінні минувшини і сучасності. Знайомство з спорудами починається з перегляду фотографій .

Книга містить фотографії нових будівель й навіть цілих районів з сучасною архітектурою поруч зі спорудами минулих століть, пам'ятками історії та культури Умані. Фотографії супроводжено інформацією про рік створення, початкове призначення будівлі, сучасну адресу об'єкту.

Книга розрахована не лише на фахівців (художників, архітекторів, мистецтвознавців), а й на пересічних уманчан та гостей міста, які часто проходять повз твори монументального мистецтва, їх не помічаючи.

Давидюк, В. М. Історія уманських вулиць : вулиця Жовтневої Революції та площа Леніна : присвячується 400-річчю найдавнішої писемної згадки про м. Умань (1616–2016) / В. М. Давидюк ; Відділ культури Уманської міської ради, Уманський краєзнавчий музей. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2011. – Вип. 1. – 208 с. – Бібліогр.: с. 200-205.

Кожна зернинка знань про минуле нашого міста збагачує його історію, навіює думки про вічне і тлінне.

Книга є початком серії досліджень історії міста Умані. Автор, уманчанин, досліджує історико-архітектурні особливості центральних уманських вулиць, провулків, майданів, будинків, що були свідками подій минулих епох і можуть багато «розповісти» про колорит минувшини, про своїх будівничих і мешканців. На основі широкої джерельної бази зроблено спробу реконструювати вигляд головних артерій міста кінця XIX – початку XX ст. Особливістю книги є її ілюстрованість, це дає змогу читачеві краще орієнтуватися по тексту.

Рекомендовано для істориків, краєзнавців, екскурсологів, учнів та всіх, кого цікавить місто Умань та його історія.

Давидюк, В. М. Історія уманських вулиць : вулиця Коломенська, вулиця Леніна та вулиця Піонтковського : присвячується 400-річчю найдавнішої писемної згадки про м. Умань (1616–2016) / В. М. Давидюк ; Відділ культури Уманської міської ради, Уманський краєзнавчий музей. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2012. – Вип. 2. – 230 с. – Бібліогр.: с. 224-225.

Книга є продовженням дослідження історії вулиць, провулків, майданів та будинків Умані. Описано вулиці та історичні будинки, які є окрасою міста і побудовані наприкінці ХІХ – початку ХХ століття. Висвітлено багато невідомих до цього часу матеріалів про історію забудов вулиць Коломенської, Леніна та Піонтковського.

Книга цікава своєю новизною, ілюстративністю, інформаційною насиченістю для продовження пошуку і відновлення архітектурного портрета нашого міста.

Умань і уманчани очима П. Ф. Курінного : (з особистих щоденників за 1898-1917 рр.) : 400-річчю найдавнішої писемної згадки про Умань (1616 р.) : 100-річчю від часу заснування Уманського краєзнавчого музею (1917 р.) / Відділ культури і туризму Уманської міської ради, Уманський краєзнавчий музей ; за ред. Ю. В. Торгала, Л. Д. Гарбузової. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. – 344 с.

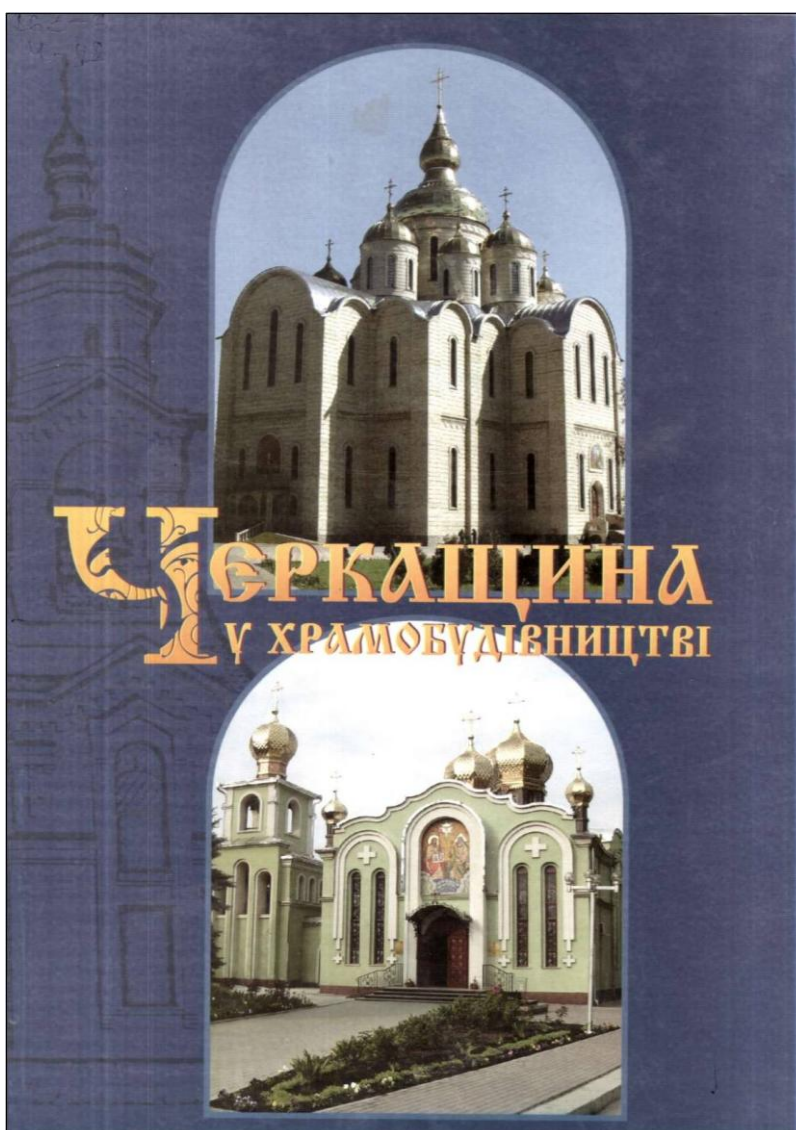
Сучасна історична наука у центр уваги дослідників ставить окрему людину та її інтереси.

Петро Федорович Курінний (1852–1931) – відомий в місті Умані адвокат, громадський та кооперативний діяч. Як спостережливий свідок багатьох подій, він залишив унікальний документ – щоденник,

який містить найрізноманітніші свідчення з життя міста першої третини ХХ ст.

Щоденники висвітлюють історію релігійного, культурно-освітнього життя міста 100-річної давнини. Імена жителів Умані, архітектуру, побут та благоустрій міста. Сімейні архіви мають свідчення, які відсутні в будь-яких офіційних документах, але саме ця інформація робить історію живою та зрозумілою.

У виданні вміщено багато фотографій та ілюстрацій із сімейного архіву, та історичні фотографії архітектурних пам'яток міста.

Черкащина у храмовбудівництві : науково-красзнавче вид. / [ред. кол.: Левицька Е. А., Барчук А. В., Калиновська Т. С. [та ін.]. – Черкаси : Вид. Чабаненко Ю., 2008. – 252с. : іл. – Бібліогр.: с. 250.

Черкащина – квітуча земля з багатою історією і самобутньою духовною культурою. З давніх давен мешканці краю з особливим трепетом ставляться до віри, зводять храми, у яких очищаються душею.

Саме віра надихала і надихає наших земляків на подвиг храмобудівництва.

Видання знайомить з давніми та сучасними культовими спорудами, які належать представникам різних релігій в Черкаській області.

Цікаві архітектурні рішення має чимало цікавих архітектурних ансамблів, особливо це стосується релігійної архітектури Умані. Такими прикладами визначної архітектури в Умані є Миколаївський собор – пам'ятник архітектури ХІХ ст. Побудований на пожертвування городян на честь перемоги над Наполеоном. Знаходиться в центрі міста, на території колишньої фортеці. Також заслуговує на особливу увагу Свято-Успенська церква, церква Святої Трійці, церква Святого Архангела Михаїла.

До книги включені фотоілюстрації храмів. Видання розраховане на широке коло читачів.

Мандри Україною. Золота підкова Черкащини : путівник / Черкаський благодійний фонд «Золота підкова» ; гол. ред. О. Черевко. – К., 2007. – 232 с.

Черкащина – перлина в серці України! Черкаська область – квітучий край з багатю історією і самобутньою духовною культурою. Неповторним поєднанням сучасного і минулого, реальності і легенди є унікальні історичні пам'ятки на тлі чарівної природи.

Видання подає відомості про найвизначніші археологічні, історико-культурні та архітектурні пам'ятки Черкаської області. Тут представлено і славне місто Умань, що притягує до себе мандрівників не лише красою неповторної "Софіївки", а і притаманною лише йому чарівністю та пам'ятками архітектури минулих століть.

Путівник ілюстрований, містить фотографії храмів, пам'яток архітектури національного значення, важливих об'єктів природи, історії та культури Черкащини.

Видання буде корисне кожному, хто цікавиться історією та культурою України і любить подорожувати.

Умань – моя маленька Батьківщина : навч. посібник для учнів поч. класів / В. М. Мазай, О. В. Савченко, Л. Б. Котельнікова [та ін.] ; [рец. О. А. Біда, Ю. І. Бодров, Н. С. Побірченко] ; Уманська міська гімназія Уманської міськради Черкаської області. – К. : Інтерлінк, 2006. – 118, [7] с. : фото, табл. – Бібліогр.: с. 115-116.

Вивчення духовної культури свого народу було і залишається однією з найважливіших передумов становлення особистості. Місто Умань можна вважати найбагатшим на історико-культурну спадщину.

У запропонованому посібнику – вміщено матеріал для уроків на тему: «Мій рідний край Уманщина».

Книжка допоможе дізнатися багато цікавого про історію міста, історико-культурну спадщину та пам'ятки архітектури Умані.

Посібник стане у пригоді учителям та майбутнім учителям початкових класів, учням та їх батькам, а також усім хто цікавиться історією рідного краю.

Бібліографічний огляд підготувала
провідний бібліограф Пінковська А. П.